

Beslut

efter kvalitetsgranskning av stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling vid Munkhätteskolan i Malmö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Munkhätteskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska att undervisningen i årskurs 4 genomförs på ett sådant sätt att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling bibehåller sitt intresse för skolarbetet och får möjlighet att nå längre. De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning arbetar lärare metodiskt vid planering och i undervisning för att ge elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling möjlighet att nå längre?
2. I vilken utsträckning ger skolans ledning stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. I bilaga 2 finns beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Munkhätteskolan i Malmö kommun ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Munkhätteskolan den 11-12 maj 2022. Besöket genomfördes av utredarna Tomas Karlsson, Lisbeth Ahlqvist och David Carvajal. Totalt sex intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt fem lektionsobservationer har genomförts.

Beslut:

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte vsat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande fyra områden:

- I vilken utsträckning lärarens *planering av undervisningen* (även) utgår från behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning läraren ger elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling *tillräckliga utmaningar*.
- I vilken utsträckning de elever som nått långt/blir klara fort får *stöd för att komma vidare* i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning undervisningen *genomsyras av ändamålsenliga förväntningar* på elevernas förmåga.

Skolinspektionen bedömer att lärare på flera sätt i sin planering och sitt genomförande av undervisningen arbetar metodiskt för ge elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling möjlighet att nå längre.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att lärare i sin planering av undervisningen förbereder uppgifter och material även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framgår att lärarna i sin planering beaktar tidigare höga elevprestationer och kontinuerligt uppdaterar sin planering med utgångspunkt i elevernas förändrade behov. Det framgår även att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling får uppgifter som är utmanande utifrån sin nivå, att lärare ger eleverna möjlighet till både breddning och fördjupning och att lärarna vid behov låter elever arbeta i en snabbare takt än sina klasskamrater. Vidare visar granskningen att olika metoder eller material används i undervisningen så att eleverna får möta en variation.

Granskningen visar att lärare ger lämplig form av lärarstöd för att elever ska komma vidare i sitt lärande även till elever som är färdiga med anvisat moment. Det framgår att lärarna ger elever återkoppling om hur eleverna kan arbeta för att utvecklas ännu längre, att lärarna uppmuntrar elever genom att ge dem erkänsla för tidigare ansträngningar och att lärarna stöttar elever att ta sig in på nya områden. Lärare uppmärksammar och ger både pojkar och flickor, som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, den ledning och stöttning de behöver.

Granskningen visar att lärarens förväntningar utgår från en aktuell bild av elevernas individuella kunskande och förutsättningar, samt att lärarens adekvata förväntningar på elevernas förmåga kommer till uttryck i tilltal och bemötande av eleverna. Det har av intervjuer och lektionsobservationer samt dokumentation inte framkommit annat än att lärarens undervisning är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund. Slutligen visar granskningen att lärarna verkar medvetet för att kompensera med uppmuntran och höga förväntningar för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och som saknar detta hemifrån.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Lärarnas planering av undervisningen

Granskningen visar att lärare i sin planering av undervisningen förbereder uppgifter och material även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. I intervju berättar lärarna att de ofta planerar sin undervisning utifrån ett gemensamt ämnesområde där det finns möjligheter för alla elever att utmanas utifrån sin kunskapsnivå. Lärarna uppger att planeringen omfattar uppgifter som är öppna till sin karaktär så att eleverna själva har möjlighet att välja svårighetsgrad. Av intervjun med lärarna och rektorn framgår vidare att lärarna följer en särskild modell i ämnet matematik som bland annat innebär att eleverna får diskutera olika lösningar med varandra och reflektera över sina svar samt att lärarna förbereder för att ställa mer utredande och utmanande frågor. Det framgår att modellen även påverkat lärarnas planering av undervisningen i andra ämnen, exempelvis genom att de där i högre grad förbereder mer utredande och utmanande frågor i diskussioner med eleverna jämfört med tidigare, vilket den intervjuade skolpersonalen och rektorn säger gynnar elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Vidare visar granskningen att lärarna i sin planering beaktar tidigare höga elevprestationer och att lärarna kontinuerligt uppdaterar sin planering med utgångspunkt i elevernas förändrade behov. Av intervjun med lärarna framgår att de får omfattande information om elevernas kunskaper och behov från lärare som tidigare undervisat eleverna, och att de i sin planering beaktar både elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och elever som behöver stöd för att nå målen. Utöver denna information tar lärarna också reda på elevernas kunskapsnivå i de kombinerade utvecklingssamtal och "lära-känna" samtal som genomförs i början av årskurs 4. Lärarna berättar också att all planering finns tillgänglig på den digitala lärplattformen, tillsammans med elevernas individuella utvecklingsplaner och omdömen, och att såväl lärare och elever samt vårdnadshavare kan ta del av lektionsplaneringarna. Vidare framgår av intervjun med lärarna att de beaktar elevers tidigare prestationer i sin planering genom att de utformar uppgifter som kan byggas ut med mer avancerat innehåll så att elevernas uppgifter kan anpassas efter deras kun-

skapsnivå. Därutöver berättar lärarna att de kontinuerligt följer upp elevers kunskapsutveckling, genom att lärarna tar del av elevers arbeten, och vid behov reviderar sin planering om elevers behov förändras. Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår huruvida elever har godtagbara kunskaper eller mer och de innehåller framtidsytande kommentarer även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling huvudsakligen får uppgifter som är utmanande utifrån sin nivå, och att lärare ger eleverna möjlighet till både breddning, fördjupning och att arbeta i en snabbare takt än sina klasskamrater. I intervju uppger lärarna att de ger eleverna uppgifter som innehåller skriftliga, öppna moment, där eleverna kan välja svårighetsnivå. Lärarna berättar också att de utformar uppgifter som går att anpassa efter varje elev genom att de antingen "skalar av" eller lägger till delar och att de utgår från elevernas intresse i undervisningen. En lärare berättar till exempel att hen bett en elev som är särskilt intresserad av ett ämne att visa för de andra eleverna var de kan hitta information om ämnet. Av elevintervjuerna framgår vidare att eleverna får extrauppgifter om de snabbt blir färdiga och att lärarna ger vissa elever individuellt anpassade uppgifter. Eleverna berättar vidare att en del extrauppgifter är på gränsen till vad de klarar. Därutöver säger eleverna att det finns uppgifter i vissa ämnen som de inte blir klara med eftersom lärarna alltid kan lägga till eller förändra något för att göra det mer utmanande för eleverna. Av intervjuer med lärarna framgår också att lärarna utmanar eleverna under lektionerna, bland annat genom att de frågar hur eleverna tänker istället för att ge svaren. Representanterna för elevhälsoteamet säger också att lärarna utformar "påbyggnaduppgifter" som gör att eleverna får möjlighet att arbeta på sin nivå. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftas bilden av att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling får möjlighet till breddning, fördjupning och acceleration. Bland annat ser Skolinspektionen att det vid flera lektioner finns extra uppgifter för elever som blir klara snabbt och att lärarna ställer frågor till eleverna som gör att de måste reflektera över eller utveckla sina svar.

Granskningen visar också att flera olika metoder och olika slags material används i undervisningen så att eleverna får möta en variation. Det framgår av intervjuer med elever, lärare och lektionsobservationer att lärarna använder ett varierat arbetssätt i undervisningen. Exempelvis använder lärarna olika former av redovisningsmetoder och lärarnas presentationer varvas med elevaktiva moment där elever kan delta i gruppdiskussioner eller arbeta med uppgifter skriftligt och muntligt. Vidare framgår att lärarna genom att använda digitala verktyg snabbt ger elever individuellt anpassade uppgifter. Eleverna berättar att de får göra olika saker på lektionerna och att de ibland genomför olika aktiviteter utanför klassrummet inom ra-

men för undervisningen, som att exempelvis mäta längd och höjd ute på skolgården i ämnet matematik. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftas bilden av att eleverna får möta en variation av metoder och material i undervisningen. Skolinspektionen ser bland annat exempel på att elever får lösa uppgifter i helklass respektive i mindre grupper och enskilt.

Lärarstöd för att komma vidare i kunskapsutvecklingen

Granskningen visar att lärare ger lämplig form av lärarstöd för att elever ska komma vidare i sitt lärande, även till elever som är färdiga med anvisat moment. Av intervjun med lärarna och av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna ger eleverna stöd på olika sätt under lektionerna. Ett sätt är att lärarna låter eleverna läsa högt för varandra, samtidigt som lärarna under läsningens gång förklarar och diskuterar svåra begrepp och ger eleverna möjlighet att ställa frågor om sådant de inte förstår i texten, berättar lärarna. Ett annat sätt att ge stöd är när lärarna går runt i klassrummen och fångar upp elevernas förståelse och hjälper både de elever som ber om hjälp och de elever som inte själva påkallar uppmärksamhet. Lärarna berättar att de är noga med att gå runt till alla elever under lektionerna och inte enbart till de elever som behöver mer hjälp. Därutöver berättar lärarna att de styr gruppindelningarna på ett sådant sätt att alla elever får stöd och utmaningar. Lärarna säger också att de tar reda på vad eleverna tycker om det lärarstöd de får genom den enkät som eleverna fyller i var sjätte vecka. Enkätsvaren har, enligt lärarna, hittills visat att eleverna tycker att de får tillräckligt med lärarstöd. Eleverna berättar också att de oftast får snabb hjälp under lektionerna och att de får stöd även på annat sätt, till exempel genom att lärarna lägger ut förklaringar på vissa ord i det digitala klassrummet.

Vidare visar granskningen att lärarna ger elever återkoppling både om hur de ligger till och om hur de kan arbeta för att utvecklas mer, samt att lärarna uppmuntrar elever genom att ge dem erkänsla för tidigare ansträngningar. Av intervjuer med elever framgår att lärarna ger dem återkoppling om hur de ligger till genom enskilda samtal under skoldagen, vid utvecklingssamtal och genom att eleverna tar del av lärarnas bedömningar i skolans lärplattform. Eleverna berättar att de får reda vad de kan utveckla även då de har mer än godkänt på en uppgift eller på ett prov och någon elev säger att lärarna under lektionerna exempelvis säger ”du klarar det här galant!” om elever inte själva tror att de ska klara något. Lärarna berättar att de använder digitala läromedel och den digitala lärplattformen för att snabbt ge elever individuell återkoppling. Vidare berättar lärarna att de också ger eleverna återkoppling och uppmuntran genom att de är noga med att gå igenom de frågor som eleverna ställer under lektionerna, vilket gynnar elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Representanter från elevhälsoteamet berättar att lärarna ger eleverna både uppmuntran och återkoppling muntligt under lektionerna och skriftligt genom kommentarer på elevernas arbeten. Enligt elevhälsoteamets

representanter är lärarna måna om att ge specifika återkopplingar till eleverna om vad de behöver arbeta mer med och som tydligt visar på vilka grunder elevernas kunskaper bedöms.

Granskningen visar också att lärare ger elever stöd att överblicka arbetet och hjälp att prioritera samt att lärarna stöttar elever att ta sig in på nya områden. Lärare och elevhälsa berättar i intervjuer att skolans tidigare utvecklingsarbete utmynnat i en tydlig lektionsstruktur, vilket ger både förbättrad studiero för eleverna och bättre förutsättningar för lärarna att även stödja elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Lärare och representanter för elevhälsoteamet berättar att lektionsstrukturen med tydliga mål som lärarna klargör för eleverna vid lektionsstart är ett sätt för lärarna att ge eleverna stöd att överblicka arbetet. Ett annat sätt att ge eleverna stöd att överblicka arbetet är att utveckla deras studieteknik. Elevhälsoteamets representanter berättar att studieteknik är ett utvecklingsområde som identifierats på elevhälsomöten och som arbetslaget arbetar med under sex veckor varefter effekterna av arbetet utvärderas. Lärarna berättar att de inom ramen för utvecklingsområdet bland annat fört samtal, visat filmklipp om studieteknik och berättat om olika metoder för att lösa uppgifter. Vidare berättar lärarna att de också kommer att sätta upp en sammanställning av olika studietekniker i klassrummet. Därutöver framgår vid både intervjuerna med lärarna och eleverna att några elever som har en väl fungerande studieteknik fått berätta för de andra eleverna hur de gör för att lära sig nya saker. Lärarna berättar också att de genom att koppla arbetsområden till filmer eller andra källor hjälper eleverna att ta sig in på nya områden. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftas bilden av att det finns en tydlig lektionsstruktur som förmedlas till eleverna både visuellt och verbalt och som ger eleverna stöd att överblicka arbetet. Eleverna får dessutom hjälp att ta sig in på nya områden genom lärarnas reflekterande frågor.

Granskningen visar att lärare uppmärksammar och ger både pojkar och flickor, som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, den ledning och stöttning de behöver. Av intervjun med lärarna framgår att de uppmärksammat att det finns vissa skillnader mellan pojkar och flickor i undervisningssituationen där pojkar är mer verbala än flickor, medan flickor i högre utsträckning än pojkar visar sina kunskaper skriftligt. Eleverna berättar dock i intervju att de tycker att lärarna hjälper pojkar och flickor lika mycket under lektionerna. Lärarna berättar att de inom ramen för undervisningen i klassrummet genomför insatser för att motverka eventuella skillnader mellan hur mycket talutrymme olika elever tar i klassrummet. Lärarna säger att de använder sig av olika metoder, exempelvis stickor, för att fördela ordet, att lärarna styr frågorna vid frågestunder och fördelar ordet så att även tystare elever kommer till tals, samt att lärarna bestämmer hur grupperna ska se ut vid grupparbeten.

Ändamålsenliga förväntningar

Granskningen visar att lärarnas förväntningar utgår från en aktuell bild av elevernas individuella kunnande och förutsättningar, samt att lärarnas adekvata förväntningar på elevernas förmåga kommer till uttryck i tilltal och bemötande av eleverna. Av intervjun med lärarna framgår att lärarnas förväntningar kommer till uttryck bland annat genom att lärarna säger till eleverna att de inte nöjer sig med att eleverna presterar på lägsta möjliga nivå. Lärarna berättar också att deras höga förväntningar på eleverna kommer till uttryck genom att de visar sitt engagemang och sitt intresse för undervisningen vilket påverkar elevernas inställning till skolarbetet. Genom att visa höga förväntningar har lärarna skapat en "pluggkultur" där alla elever vill arbeta. Därutöver berättar både lärare och elever att det är ett tillåtande klimat i klassrummen där lärarna säger till eleverna att det inte finns några dumma frågor. Eleverna berättar till exempel att lärarna säger till eleverna att det är okej att gissa och svara fel, eftersom man lär sig även om svaret är fel. Eftersom undervisningen utformas efter elevernas individuella förutsättningar och behov betyder det också att lärarna har högre förväntningar på elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling, vilket bland annat kommer till uttryck i den återkoppling som lärarna ger till eleverna, berättar elevhälsoteamets representanter.

Det har i granskningen inte framkommit annat än att lärarens undervisning är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund. Av intervjuer med rektorn, elevhälsoteamets representanter och lärarna framgår att lärarna har högt ställda förväntningar på alla elever, oavsett deras kön, bakgrund och kunskapsnivå. Elevhälsoteamets representanter berättar att skolpersonalen pratat om vikten av att ha höga förväntningar på alla elever, eftersom det är en av flera beståndsdelar i en undervisning av god kvalitet. Rektorn berättar att skolan befinner sig i ett socioekonomiskt utsatt område och att det av den anledningen är extra viktigt att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling får de utmaningar och den stimulans som de behöver. Lärarna berättar också att många av deras elever ser tråkiga saker inträffa i sitt bostadsområde och att skolans uppdrag, utöver undervisningen, är att ge alla elever framtidstro. Även eleverna berättar vid intervjun att alla elever på skolan är lika mycket värda och att lärarna hjälper alla elever lika mycket.

Granskningen visar vidare att lärarna verkar medvetet för att kompensera med uppmuntran och höga förväntningar för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och som saknar detta hemifrån. Det framgår av intervjuer med lärare, elevhälsoteam och rektorn att utgångspunkten på skolan är att det är skolans ansvar att se till att elever får den utbildning de har rätt till, oavsett om eleverna får stöd eller uppmuntran hemifrån. Av intervju med lärarna framgår att rektorn organiserat arbetet på ett sådant sätt att eleverna genomför skolarbetet på skolan och att det inte finns förväntningar på elevers vårdnadshavare att de ska hjälpa sina barn med skoluppgifter. Lärarna berättar att de utformar läxor på ett sådant sätt så att alla elever kan arbeta med dem på egen hand, utan vårdnadshavarnas stöd. Vidare säger lärarna att vårdnadshavarna har olika förutsättningar för att stödja sina barn med skolarbetet och att skolan, genom att tydligt förlägga ansvaret för utbild-

ningen på skolan, ökar likvärdigheten. Därutöver framgår vid intervjun med elevhälsoteamets personal att skolan organiserar regelbunden läxhjälp och att eleverna får stanna kvar efter ordinarie undervisningstid för lärarstöd, vilket även innefattar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det genomförs även riktade insatser för enskilda elever eller grupper av elever, inklusive de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande tre områden:

- I vilken utsträckning skolans uppföljning av resultat ger underlag för genomförande och utveckling av undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för elevhälsa och lärare att samverka kring undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för lärare att – tillsammans eller på egen hand – genomföra och utveckla en undervisning som möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att rektorn på flera sätt ger stöd och skapar goda förutsättningar för en stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling synliggörs i lärarnas och rektorns uppföljning av resultaten och att lärarna och rektorn i sin uppföljning av resultaten även beaktar eventuella könsskillnader. Vidare visar granskningen att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling inte betraktas som en självgående grupp. Granskningen visar också att uppföljningen av skolans resultat används som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen för alla elever, vilket även inkluderar elever som ligger långt fram. Vidare visar granskningen att det finns upparbetade rutiner för hur elevhälsans kompetenser kan bistå lärarna i att genomföra och utveckla en undervisning som utmanar och stimulerar elever som nått långt i sin kunskapsutveckling, och det framgår att rektorn organiserat verksamheten så att elevhälsan har reella möjligheter att arbeta

tillsammans med lärarna för att utveckla undervisningen för den aktuella elevgruppen .

Granskningen visar även att det finns gemensamma rutiner, metoder och strategier till stöd för genomförandet av en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, och att det i viss mån även finns utarbetade arbetssätt för att ta del av och implementera ny kunskap och forskning i undervisningen som gynnar dessa elever. Det framgår också att rektorn organiserat så att lärarna har reella möjligheter att på olika sätt arbeta för att utveckla undervisningen för den aktuella elevgruppen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Uppföljning av resultat

Granskningen visar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling synliggörs i rektors uppföljning av resultaten och att man även beaktar eventuella könsskillnader i kunskapsresultat. Det framgår av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn samt inkommen dokumentation att elevernas kunskapsnivåer färgmarkeras och att alla elever vars kunskaper motsvarar betyget E och däröver markeras med blå färg. Färgmarkeringen är enligt rektorn, lärare och elevhälsa, en hjälp för att identifiera elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Utöver detta bedömer lärarna kontinuerligt elevernas kunskaper i de olika ämnena. Lärarna berättar att de genom dessa kontinuerliga bedömningar kan urskilja elever som nått långt i sin kunskapsutveckling i något ämne från elever som enbart har godtagbara kunskaper. Lärarna säger också att de tidigt i årskurs 4 identifierar elever som presterat på en högre nivå än sina klasskamrater i årskurs 3, men som i årskurs 4 behöver motiveras och arbeta mer för att prestera på samma höga nivå som de gjorde i årskurs 3. Det framgår att rektor tar del av lärarnas uppföljning dels genom att lärarna rapporterar sin analys till rektorn och dels genom att biträdande rektor medverkar vid lärarnas bedömningsmöten. Lärarna berättar vidare att det vid den årliga uppföljningen av resultaten ingår en jämförelse av pojkars och flickors resultat. Av intervjuer med lärare, rektorn och elevhälsoteamets representanter framkommer dock att det inte finns några signifikanta skillnader i resultaten mellan pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Vidare visar granskningen att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling inte betraktas som en självgående grupp utan prioriteras i lika hög grad som andra elever i uppföljningen. Rektor och lärare uppger att man i uppföljningen av resultaten fokuserar på vad resultaten pekar på avseende behoven hos alla elever, inte enskilda elevgrupper. Vidare uppger de intervjuade lärarna, elevhälsan och rektorn att även om tyngdpunkten i uppföljningen ligger på att identifiera elever som är i

behov av stöd följs samtliga elevers resultat och progression upp, inklusive elever som är långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framgår också att lärarna i sina bedömningsunderlag inkluderar individuellt framåtsyftande stöd så att även elever som redan uppnått kunskapskraven ska kunna nå ännu längre, och rektorn betonar vikten av att ge alla elever tillräckliga utmaningar och stimulans.

Granskningen visar också att uppföljningen av skolans resultat används som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen för alla elever, vilket även inkluderar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Enligt lärare, rektorn och elevhälsa diskuteras i samband med uppföljning att undervisningens form och innehåll ska vara utformad för alla elevers behov, inklusive behov av stimulans för elever som ligger långt fram i kunskapsutvecklingen. Det framgår också av intervjuerna att lärare och elevhälsa genom de kontinuerliga uppföljningarna identifierar de elever som kan behöva mer stimulans och utmaningar i undervisningen, och att lärarna anpassar undervisningens utformning för att även möta dessa elevers behov. Av intervjuer och dokumentation framgår att ett tidigare utvecklingsarbete bland annat handlat om att skapa en gemensam lektionsstruktur i kombination med att visa höga förväntningar och tydliga krav på eleverna. Inom ramen för det här utvecklingsarbetet ingick bland annat att lärarna skulle hjälpa eleverna att reflektera över sitt eget lärande. Rektorn berättar samtidigt att de utvecklingsinsatser som genomförs utifrån de behov som framkommit vid resultatuppföljningarna, till exempel kring språkutvecklande arbetssätt, inte utgår från någon specifik elevgrupp. Snarare handlar insatserna om att utveckla undervisningen för alla elever, vilket inkluderar elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Exempelvis är det språkutvecklande arbetssättet, enligt lärare och rektorn, en metod som möjliggör fördjupning och individuell anpassning genom att eleverna får möjlighet att visa sina kunskaper på flera sätt, både muntligt och skriftligt. I en annan utvecklingsinsats som genomförts i matematik ingår exempelvis att elever kan arbeta med olika svårighetsgrader utifrån sina kunskaper och att eleverna uppmuntras föra fördjupande resonemang om hur de löst olika uppgifter samt föra loggbok med egna reflektioner som delas med läraren.

Stöd för elevhälsan att samverka med lärarna

Granskningen visar att det finns upparbetade rutiner för hur elevhälsans kompetenser kan bistå lärarna i att genomföra och utveckla en undervisning som utmanar och stimulerar elever som nått långt i sin kunskapsutveckling. Av inskickad dokumentation och intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att kunskapsresultaten följs upp var sjätte vecka i ett elevhälsomöte, där även skolledningen medverkar. Elevhälsoteamets representanter berättar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling ingår i de samtal som förs på de regelbundna elev-

hälsomötena och att man då talar om bland annat "utmanande arbete" och "arbetssättsvariation". Vid elevhälsomötena följer deltagarna också varje enskild elevs resultat och resultaten från elevenkäterna där eleverna får svara på frågor om hur de upplever undervisningen. Det framgår också av intervjuer med lärare och elevhälsa att elevhälsans personal ofta arbetar med stöd i klassrummet och att de har både kompetens och möjlighet att handleda lärare som behöver stöd i att utforma en mer stimulerande undervisning.

Vidare visar granskningen att elevhälsans möjligheter att arbeta tillsammans med lärarna för att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling är reella. Det framgår av intervju med lärare, rektorn, elevhälsa och av inkommen dokumentation att rektor organiserat elevhälsan på ett sådant sätt att samverkan med lärarna inte enbart gäller insatser för elever i behov av stöd. I elevhälsans uppdrag ingår att följa upp insatser riktade mot att utveckla undervisningen för alla elever och att utvärdera individuella insatser för enskilda elever. Exempelvis utvärderas såväl pågående insatser som undervisningen var sjätte vecka årskursvis, i samband med uppföljningen av elevernas resultat samt enkätsvar. Lärarna har tillsammans med elevhälsan fokuserat på att gemensamt hitta sätt för att stötta eleverna i deras studieteknik, samt fått handledning i ledning, stimulans och tillgänglig lärmiljö. Det framgår att rektorn genom sin organisation av lärares och elevhälsans arbete skapat en struktur där elevhälsan tillsammans med skolledningen och arbetslaget regelbundet följer upp alla elevers progression och därigenom tidigt uppmärksammar enskilda elevers behov. Utifrån resultaten av den uppföljning som genomförs på elevhälsomötena utformar deltagarna tillsammans insatser för att utveckla undervisningen. Genom detta arbetssätt synliggörs, enligt elevhälsa, lärare och rektorn även behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Stöd för lärare i arbetet med undervisningen

Granskningen visar att det finns gemensamma rutiner, metoder och strategier till stöd för genomförandet av undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framgår av intervju med lärare, rektorn och elevhälsa samt inskickad dokumentation att rektor organiserat verksamheten så att det finns strukturerade och systematiska mötesforum för samverkan kring undervisningen, bland annat genom årskursmöte varje vecka, där biträdande rektor, specialpedagog och kurator medverkar. Vidare samverkar lärarna kring undervisningen på återkommande arbetslagsmöten, ämneskonferenser samt i samband med de elevhälsomöten som genomförs var sjätte vecka.

Vidare visar granskningen att det i viss mån även finns upparbetade arbetssätt för att ta del av och implementera ny kunskap och forskning i undervisningen som gyn-

nar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framkommer av insänd dokumentation och intervju med rektorn att förstelärare har ett särskilt uppdrag att presentera underlag från forskning för lärarna utifrån vilket lärarna sedan får tid avsatt för att genomföra individuell eller gemensam planering av undervisningen, samt prova och utvärdera olika metoder i klassrummet. Lärarna berättar även att de uppmanas att auskultera hos varandra när möjlighet finns.

Vidare visar granskningen att lärarna har reella möjligheter att på olika sätt arbeta för att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av insänd dokumentation och intervju med lärare framkommer att lärarna har veckovisa årskursmöten och arbetslagsmöten där de kan samverka kring frågor som rör undervisningen. Lärarna uppger att rektorn har skapat en välfungerad mötesstruktur som ger möjlighet att föra pedagogiska diskussioner och ge varandra råd och stöd i frågor som rör undervisningen. Av intervjuer och inskickad dokumentation framgår att lärarna för återkommande diskussioner kring hur de ska utmana eleverna utifrån samtliga nivåer, inklusive elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Exempelvis handlar diskussionerna om att undervisningen ska utformas så att den i möjligaste mån utmanar och stimulerar eleverna utifrån de olika nivåer de befinner sig på samt ger eleverna möjlighet att utveckla och visa olika förmågor och möjlighet att resonera och göra analyser. Vidare framgår att ledning, stimulans och tillgänglig lärmiljö är områden där lärare fått kompetensutveckling. Lärarna ges även kompetensutveckling inom ramen för det tidigare nämnda matematikprojektet som bygger på att undervisningen ska kunna nivåanpassas, bland annat genom att eleverna ska ges möjlighet att arbeta med olika svårighetsgrader samt öva sig i att kunna resonera sig fram till olika lösningar både muntligt och skriftligt. Enligt lärarna och rektorn är detta en metod som kan användas i flera ämnen och som gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Härutöver visar granskningen att det saknas upparbetade kontaktvägar gällande samverkan och erfarenhetsutbyten mellan den egna, och andra skolor kring elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framgår av intervju med rektorn och lärare att det finns viss samverkan med närliggande skolor samt att skolan deltar i olika projekt i närområdet, men att denna samverkan i nuläget inte specifikt riktar sig mot elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

X Anna Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Johansson

X Tomas Karlsson

Föredragande

Signerat av: Tomas Karlsson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Lisbeth Ahlqvist, Anna Sundman Marknäs och David Carvajal deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen genomförde besök på Munkhätteskolan 11-12 maj 2022. Besöket genomfördes av utredarna Tomas Karlsson, Lisbeth Ahlqvist och David Carvajal.

Munkhätteskolan är en kommunal F–9-grundskola samt 1-6 grundsärskola i Malmö kommun. I grundskolan går enligt Skolverkets statistik totalt 562 elever, varav 34 % har eftergymnasialt utbildade föräldrar (att jämföras med nationellt snitt på 62 %). Skolan är organiserad stadievis årskurserna F-3, 4-6 och 7-9 med tre klasser i varje årskurs. I årskurs 4 går 64 elever (28 flickor och 36 pojkar). Enligt rektors uppgift undervisar totalt 25 lärare på mellanstadiet, varav 84% är legitimerade.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fem lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skollagen

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 221) framgår att i detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människor.

2 kap. 25 §

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och att en utgångspunkt är att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma faktorer. Vidare framgår att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 285) förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Även elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

2011 års läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

I grundskolans läroplan anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skolans uppdrag

Vidare är skolans uppdrag att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.

2 Övergripande mål och riktlinjer

2.2 Kunskaper

Av läroplanen framgår även att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Läraren ska bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande; stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan; organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

2.8 Rektorns ansvar

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningens och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna bland annat får den

ledning och stimulans som de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.